

## Høringsnotat Prop. 111 L (2022-2023). Endringer i energiloven og plan- og bygningsloven (vindkraft på land)

### Hastverk

Viser til høring av Prop. 111 L - vindkraft på land. DNT vil først bemerke den svært korte tiden som har gått med til behandling av over 200 høringsinnspill til de framlagte endringene i energiloven og plan- og bygningsloven, og deretter en bemerkelsesverdig hast med å få gjennomført høring og innstilling i energi og miljøkomiteen. Vi er bekymret for at ikke alle høringsinnspill har blitt tilstrekkelig vurdert og realitetsbehandlet, og for at ikke alle aktører og organisasjoner med sterke interesser i saken, rekker å delta i denne høringsrunden. Dette er ironisk i en sak der målet har vært å dempe konfliktnivået, og sørge for bedre medvirkning i alle ledd i prosessen. Denne hastverksbehandlingen undergraver intensjonen med lovendringene og er lite tillitsvekkende.

### Rettsvern for naturen

DNT vil også påpeke at det nye plan- og konsesjonssystemet for vindkraft på land i svært liten grad har medført bedre rettsvern for naturen. Til tross for tydelige signaler fra Stortinget under behandlingen av vindkraftmeldingen i 2020, og innskjerpede maler og vilkår i NVEs konsesjonsrutiner, så foreligger det ingen nye juridiske kriterier eller retningslinjer for lokalisering av vindkraftanlegg som angir terskler for naturinngrep i anleggsområdene. DNT mener det er på høy tid å sette en grense for hvilke konsekvenser vi ikke kan akseptere. Dette kan gjennomføres ved revisjon av energiloven og/eller innføring av en vindkraftforskrift.

Følgende områder/kriterier bør tillegges særskilt hensyn og fortrinnsvis medføre tidlig avslag:

- Store sammenhengende naturområder med urørt preg
- Nasjonalt og regionalt viktige friluftslivsområder
- Landskap av nasjonal og vesentlig regional interesse
- Områder i randsonen til verneområde
- Områder med over 20 % myr eller andre viktige naturtyper
- Villreinområder
- Områder der rødlistearter blir skadelidende av energianlegg
- Områder med konsentrert fugletrekk, samt viktige hekkeområde
- Viktige områder for samisk reindrift og kultur

### Tidligere detaljering og grundigere konsekvensutredning

Svært mange høringsinstanser har påpekt utfordringer med den lave detaljeringsgraden som følger av ordlyden og merknadene til pbl § 12-1 om **overordnet områderegulering**. Kritikken er sterkt knyttet til at en slik begrenset områderegulering vil medføre lite innsikt og medvirkningsmulighet for kommunene. I tillegg vil konsekvensutredningen, selv om den ved god samordning skulle bli felles for plan- og konsesjonsprosessen, i liten grad være på tiltaksnivå ettersom de faktiske inngrepene først blir avklart *etter* selve utredningen og vedtak av områdeplan og konsesjonstildeling. DNT vil påpeke at dette er å gjenta de samme feilene som før, og vil stille spørsmål ved om dette oppfyller kravene og intensjonene ved EIA-direktivet (som vi er forpliktet til å etterkomme gjennom EØS-avtalen).

Det svake hensynet til natur-, kultur- og friluftslivsverdier blir altså forsterket av at detaljeringsgraden for tiltaket som skal konsekvensutredes, er såpass lav med dette lovforslaget.

Bransjen og NVE argumenterer for at det er valg av turbinleverandør og dimensjonene på disse som blant annet avgjør størrelse og trasé for internveier, og at dette er årsaken til at internveiene først

blir avklart sent i konsesjonsprosessen. Valg av turbinleverandør blir dermed et «point of no return» som utbygger vil skyve så langt frem i tid/så nær utbygging som mulig av bedriftsøkonomiske hensyn.

Gitt gjennomføring av parallelle prosesser slik lovforslaget legger opp til, og at fristen for utbygging har gått vesentlig ned (fem år etter konsesjonstildeling i tråd med anmodningsvedtak 141 - Innst. 101 S (2020-2021)) mener DNT at flere valg nå kan gjøres tidligere i plan- og konsesjonsprosessen. Detaljer om internveier, oppstillingsplasser og masselagring kan dermed bli avklart før vedtak om plan og konsesjon.–Det er ingen grunn til at umodne prosjekter skal gå på bekostning av naturen og kommunen og innbyggerne sin mulighet til innsyn og medvirkning.

DNT vil derfor gjenta vårt forslag om en lovformulering som legger opp til full integrering i plan- og bygningsloven der kommunen selv avgjør detaljeringsnivået på reguleringsplanen.

**Forslag til vedtak/ny ordlyd Pbl § 12-1 tredje ledd: tredje punktum og nytt fjerde og femte punktum:**

*Krav til reguleringsplan gjelder ikke for konsesjonspliktige anlegg for produksjon av energi etter energiloven, vannressursloven eller vassdragsreguleringsloven, med unntak av konsesjonspliktige vindkraftanlegg på land etter energiloven, som må ha reguleringsplan. Departementet skal gi forskrift om samordningen mellom reguleringsplanprosessen for vindkraftanlegg og konsesjonsbehandlingen etter energiloven. Forskriften skal også ivareta hensyn til viktige og sårbare natur-, kultur-, og friluftslivsområder.*

Alternativt bør Stortinget be regjeringen om å utarbeide en annen løsning for full integrering av vindkraftanlegg i plan- og bygningsloven med mulighet for detaljregulering. Det energifaglige ansvaret til energimyndighetene må uavhengig av løsning avklares gjennom forskrift.

**Vindkraftforskrift**

For å sikre et bedre hensyn til naturen og gode demokratiske prosesser bør regjeringen snarest mulig utforme den forskriften som det er åpnet for i pbl § 12-1. En vindkraftforskrift kan, i tillegg til å skissere samordningen mellom energi- og planmyndighetene, kunne omfatte ytterligere saksbehandlingsregler, kriterier for tidlig avslag, hensyn til natur-, kultur- og friluftslivsverdier, retningslinjer for lokalisering, og retningslinjer for samordning mellom sektorlovverk og internasjonale direktiver og konvensjoner. Vi mener en slik vindkraftforskrift er avgjørende for å bidra til økt legitimitet, forutsigbarhet og tillitt til plan- og konsesjonsprosessen.

DNT er skuffet over at realiseringen av en forskrift ikke er utredet i proposisjonen når mange og viktige høringsinstanser har tatt til orde for det. Det er ikke tilstrekkelig at en forskrift eventuelt kan utarbeides på sikt – vi mener det er avgjørende at denne kommer på plass snarest mulig, fortrinnsvis før det nye plan- og konsesjonssystemet settes i kraft.

**Forslag til vedtak:**

*Stortinget ber regjeringen komme tilbake med et forslag til vindkraftforskrift som skal inneholde saksbehandlingsregler, kriterier for tidlig avslag, hensyn til natur-, kultur- og friluftslivsverdier, retningslinjer for lokalisering, og retningslinjer for samordning mellom myndigheter, sektorlovverk og internasjonale direktiver og konvensjoner.*

Avslutningsvis vil vi vise til DNTs mer utfyllende uttale til den formelle høringen av lovforslagene som var før påske, der vi også presenterer ulike alternativer for tidligere detaljering, samt styrking av energiloven.